

BỨC THƯ NAM ÚC

Trần văn Miêng

Anh Trần văn Miêng là một cựu Petrus Ký hiện định cư tại Nam Úc. Nhận thấy bức thư anh gửi cho tôi chứa nhiều kỷ niệm trong thời gian anh theo học tại trường Petrus Ký nên tôi đề nghị cho lên website để chia sẻ với các bạn những kỷ niệm nói trên, nhất là nhắc lại cho các bạn Petrus Ký của thập niên 1950-1960 một biến cố lịch sử: cuộc giao tranh giữa quân đội Quốc Gia và quân đội Bình Xuyên xảy ra tại trường của chúng ta. Hy vọng các bạn có được đôi phút trở về với mái trường thân yêu của mình .

Bùi Vĩnh Lập

Adelaide 22.8.2003

Anh Lập kính mến,

Tôi rất xúc động khi nhận được Đặc san số 4 của Hội Ái Hữu Petrus Ký do anh gửi xuống hồi cuối tháng 7. Tôi định sẽ gặp anh Ngô Anh Tuấn để nói với anh ấy việc anh muốn mở rộng vòng tay của Hội, rồi sẽ biên thư lên anh.... Thế rồi lật bật cả tháng mới gặp anh Tuấn được và hôm nay mới biên thư gửi anh.

Lời đầu tiên xin thưa với anh là tôi rất cảm ơn tấm lòng của anh

Từ lâu, mỗi khi lên Sydney là anh Nguyễn Ngọc Chiếm có nói với tôi về anh và Hội Ái Hữu Petrus Ký. Và, trước khi lên Sydney dự lễ cưới của con anh Chiếm, trong một tình cờ, tôi có đọc Đặc san số 3 của Hội, ở nhà anh bạn tại Melbourne, mà trong đó có điều lệ gia nhập Hội là phải được 2 người giới thiệu.. Rồi, trong tiệc cưới, tôi có hỏi anh Chiếm "Ai là anh Bùi Vĩnh Lập?" thì anh Liêng Khắc Văn dắt tôi đến gặp anh .Khi chuyện trò anh có ghi địa chỉ của tôi'.. Vậy là Đặc San số 4 đến tay tôi.

Thưa Anh,

Từ đó đến nay, tôi mới được gặp lại anh Tuấn. Anh ấy rất mừng khi biết tôi cũng học ở Petrus Ký và tôi có khoe với anh là anh có gửi cho tôi Đặc san số 4 của Hội. Anh chị Tuấn có hỏi tôi có thấy hình anh chị ấy trong Đặc San không? Sau đó, anh Tuấn có nói để có dịp ảnh sẽ mời một số anh em ở Adelaide, đã học ở Petrus Ký họp lại rồi mình bàn tính thêm.... Tôi cũng chờ buổi họp này và xem ra anh Tuấn cũng rất bận rộn đó anh ơi. Ngoài phòng mạch ra, anh Tuấn là Hội Phó Hội Phật Giáo VN ở Nam Úc rồi còn là hội viên Hội Cựu Quân Nhân QLVNCH, hội cựu sinh viên Sĩ Quan Trừ Bị Thủ Đức và là Hội Trưởng Hội Bạn Thương Phế Binh VN ở Adelaide.... Vậy, bao giờ có tin tức mới, tôi sẽ thư cho anh.

Nhân thư này, tôi cũng xin nói với anh một vài kỷ niệm thời tôi còn học ở Petrus Ký. Nhớ gì viết nấy nhe anh, để anh đọc cho vui.

Lúc đó, chúng tôi là lớp học sinh cuối cùng còn theo học chương trình Cao Tiểu (Primaire Supérieure). Do đó, đến năm 4e année, trường Petrus Ký thu gọn chỉ còn 3 hay 4 lớp dạy theo chương trình này, còn các lớp khác đều đã học theo chương trình VN – trừ các lớp Secondaires ra. Chúng tôi học ở dãy bên phải của nhà trường (phía Văn Phòng. Lúc bấy giờ bên trường Gia Long đã dẹp chương trình Cao Tiểu nên có gửi qua Petrus Ký một số chị không chịu chuyển qua lớp Đệ Tứ Việt Nam, để học chung với chúng tôi. Các chị ấy học ở lớp 4e année A . Tôi còn nhớ lúc ấy, chúng tôi học Pháp Văn với thầy Cao . Sau đó thầy đổi đi Vĩnh Long (?) nên cô Alexandre Mellex dạy thay; Sử Địa học với thầy Toản; Khoa học (Physique, Chemie, Sciences Naturelles) với thầy Tước;

Toán học với thầy Kiệt và Việt Văn học với thầy Ứng Thiều. Thú thật, lúc bấy giờ đến giờ Việt Văn, chúng tôi coi hơi nhẹ nên thường thích được nghe thầy Thiều kể chuyện về triều Nguyễn hơn là học hành. Với thầy Ứng Thiều thì thầy bảo Truyện Kiều là tác phẩm đáng trân trọng nhất. Còn nhớ năm đó, mẹ thầy qua đời, thầy về Huế chịu tang Cụ Bà, khi trở lại dạy thầy có bảo trong những vật để vào áo quan cho Cụ Bà là thầy có để quyển Kiều theo.... Vì thế, khi thầy giảng bài, có anh cứ cầm cuốn Kiều đọc... nên thầy đến chỗ anh ấy lấy cuốn sách ném ra cửa sổ lớp thì anh ấy la lên “Thưa thầy, thầy liệng cuốn Kiều của con!” Tức thì, thầy cho anh ấy leo qua cửa sổ (về phía đường Hùng Vương tức 11e Ric cũ) để lấy cuốn sách ấy. Thế là anh bạn chúng tôi có dịp thư thả ở ngoài sân một thời gian. Với cô dạy Pháp Văn, lúc bấy giờ, hàng năm có đoàn kịch Pháp từ Paris qua diễn tuồng cổ điển cho học sinh Saigon-Chợ Lớn xem ở rạp Norodom (Thống Nhất), cô chúng tôi bắt chúng tôi, mỗi đứa phải có một cuốn kịch cổ điển mang theo khi đi xem diễn.

Cô đứng ngay cửa rạp để kiểm xem chúng tôi có mang sách kịch khi vào coi hay không (sách của Molière, Corneille)..Thật ra, trong khi xem kịch, nội nghề diễn viên nói là đủ mệt rồi, có đứa nào vừa xem vừa nhìn vô sách đâu! Hình như đó là đoàn La Comédie Française là phải!

Năm chúng tôi học 4e année ở Petrus Ký là năm đáng nhớ về “tai ách” Bình Xuyên: Như anh rõ, trường Petrus Ký, cổng phụ phía trái nhà trường (phía nhà thầy Giám Học) là lối mà học sinh vào cất xe đạp rồi đứng xếp hàng theo từng lớp để chờ thầy, cô có giờ dạy đầu đến dẫn vào lớp. Bao giờ học sinh cũng xếp hàng sát lề để chờ đường trống cho xe Công An Xung phong (Bình Xuyên) chạy ra, chạy vô vì họ dùng một dãy nhà, mà khi xưa là chỗ nội trú của học sinh, sát với sân vận động của trường, để làm doanh trại. Lúc học sinh xếp hàng mà có xe Bình Xuyên chạy ra, vô

thì mọi người rất “ôn”, nhất là các cô giáo rất ngại khi ra dẫn lớp vào, vì lính Bình Xuyên rất lỗ mảng.

Có lần, thầy Giỏi, dạy thể dục của chúng tôi đến gặp một ông xếp Bình Xuyên – ông ấy mặc đồ Tàu đen, tay cầm hộp thuốc Craven A – nghe đâu để thầy chuyển lời thầy Hiệu trưởng (thầy Phạm Văn Còn) yêu cầu Bình Xuyên đừng đem gái vào lảng nhãng trong khuôn viên học đường. Lúc ấy, ông ta cho thổi kèn tập họp tất cả lính Bình Xuyên lại rồi ông kêu: “Giỏi, mầy chỉ coi đứa nào đem gái vô trường!” Thầy chúng tôi có dám chỉ ai đâu – mà chắc thầy có biết ai đâu mà chỉ - vì thầy chỉ chuyển lời của thầy hiệu trưởng....

Thế là kể đó thầy Giỏi vào nhà thầy - khu nhà mà sau này anh Sum ở - nên chúng tôi ra banh một lúc thì tan hàng. Và, sau đó mấy tuần, thầy Giỏi vắng mặt luôn trong các giờ dạy thể dục cho chúng tôi. Nhà trường nói thầy nằm bệnh viện nhưng bọn chúng tôi nghĩ là thầy tránh mặt vì lính Bình Xuyên “hăm” thầy. Ngoài ra, khi chúng tôi dượt banh là lính Bình Xuyên nhào ra đòi đá banh với chúng tôi. Chúng tôi rất ngại vì họ đá thì dở mà tiếng chửi thề thì om tóit. Thầy huấn luyện viên thể dục “nháy” để chúng tôi “thả” cho họ đá lọt goal... Năm đó đội banh Petrus Ký mất chức vô địch học sinh vì thua đội Chasseloup Laubat 4-1.

Rồi, một buổi trưa, tôi đạp xe đến trường vì chiều đó có giờ thể dục. Khi đến đầu đường Chasseloup Laubar (Hồng Thập Tự) thì dân chúng nhón nháo nhìn về khu trường Petrus Ký vì lính nhảy dù đổ xuống bao vây quanh trường để đánh Bình Xuyên. Tôi vội vã lủi vô đường hẻm-sau là đường Nguyễn Thiện Thuật-để chạy về nhà. Nghe đâu, các lớp học chiều của trường được lệnh rời trường sau đó... Và cũng không rõ, trận chiến xảy ra như thế nào mà sáng hôm sau vừa đạp xe đến cổng trường thì phía bên lề đường-bên Cảnh sát Đô thành-mỗi gốc cây đều có lính dù núp. Họ đuổi học sinh đi... Rồi, sung nổ phía cầu chữ Y...Sau đó, cả vùng Nancy chìm

trong lửa... Khi tình hình yên tĩnh, học sinh được đi học lại thì lớp tôi, anh Trần Thành Trai đưa ra cây viết Parker 51 và nói hôm đi tập thể dục, tình hình lộn xộn, anh chạy rút mất thể học sinh nên quay lại kiểm... và lượm được cây viết. Đó là loại viết mà học sinh khó có thể có! Có một điều tôi còn nhớ là tượng cụ Petrus Ký ở giữa sân trường bị một viên đạn làm má trái (?) của tượng bị lõm vô-đầu đạn còn nằm dưới đất-và anh em nói cụ có má lún đồng tiền! (Anh Trai sau này là Bác Sĩ được nói nhiều qua các cas mổ tách trẻ sanh đôi bị dính nhau... Và từ một sĩ quan quân y VNVH...thành “đại biểu quốc hội” chế độ mới!!

Nhắc đến anh Trai, tôi chợt nhớ đến câu chuyện anh Bưởi của năm 4e année lúc bấy giờ... Số là, một buổi sáng một chiếc xe hơi đen có 2 xe cảnh sát hộ tống chạy vô cổng chánh của trường. Một lúc sau, thầy Giám thị xuống lớp gọi anh Bưởi lấy cả tập vở lên văn phòng... Chúng tôi lo sợ là anh Bưởi bị bắt vì chính trị... Nào ngờ, sáng hôm sau, anh Bưởi lái chiếc xe đạp nhôm Mercier mới tinh đi học. Chúng tôi vây quanh anh ấy thì được biết hôm qua ông Nguyễn Đệ, Đồng Lý Văn Phòng Quốc Trưởng Bảo Đại, tìm đến và đưa anh ra Saigon-Khu bán xe đạp mà bây giờ là khu bán xe gắn máy ở các đường Lê Thánh Tôn & Gia Long-Ông ấy bảo anh Bưởi có biên thư xin Quốc Trưởng chiếc xe để làm phương tiện đi học và bây giờ ông cho anh toàn quyền chọn một chiếc xe nào anh thích. Anh Bưởi nói lúc ấy anh vừa sợ, vừa mừng và anh chỉ chiếc xe “chiến” nhất trong tiệm xe đạp... Việc anh được Quốc Trưởng cho xe, báo chí có loan tin.....

Cũng năm học ấy (1954-55), đồng bào từ Bắc di cư vào Nam đã tạm ngụ ở préau của trường Petrus Ký. Đây là lần đầu tiên tôi được thấy người phụ nữ miền Bắc đầu quấn tóc và mặc váy, khác lạ với việc ăn mặc ở miền Nam. Vài tuần sau, số đồng bào này, nghe đâu được đưa đi định cư ở Hồ Nai...

Rồi năm học kết thúc, nhà trường chỉ sử dụng có đầu chục phòng để thí sinh thi bằng cao đẳng tiểu học... Có lẽ, đây là kỳ thi mà việc chấm thi viết có kết quả mau và thí sinh khi vào vấn đáp được thông báo chờ kết quả thiệt thọ liền hôm đó... Và chương trình cao đẳng tiểu học đã chấm dứt từ năm ấy ở Việt Nam.

Thưa anh,

Thấm thoát mà đã gần nửa thế kỷ trôi qua Xúc động từ thanh tình của anh, ngồi viết lại những gì còn nhớ rất lộn xộn để kể cho anh đọc làm vui. Nếu có gì lủng củng chắc anh cũng cười xòa...

Cuối thư, một lần nữa, xin hết lòng cảm ơn anh. Kính chúc anh chị dồi dào sức khỏe, gia đình anh chị vạn sự như ý .

Kính mến

Trần Văn Miêng

